

Déri Balázs

Újra Oxfordban

2011. november 27., szombat. Korai kelés, így is majdnem lekésett, aztán meg késve érkező repülőgép, a korai hóesés és útépités miatti torlódások izgalmi után épp csak leteszem vendéglátó barátom, Bangha Imre, az Oxfordi Egyetem tanára szobájában a csomagom.

Déri Balázs (Budapest) zenetudós, klasszika-filológus, középkorkutató, az ELTE BTK Latin Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára.

A Cornmarket Streeten bevásárlók, a tandíjemelés ellen tüntető úrigyerekek, kéregetők, egy csoport carolt énekel, itt egy muszlim prédikátor, emitt egy kézrátétellel gyógyító karizmatikus, amott Jehova tanúi. A tétova fényben ködöt páráll a Temze a Christ Church Meadow-ra, körben a sokszáz éves kollégiumok falai, tornyai. Melegedés egy régi sörözőben; még alkonyat előtt séta Iffley-be, a Temze partján. Egyetemi evezősversenyt látunk a csípős hidegben. Sötétedés előtt kiérünk Iffley norman kori, persze, anglikán Szűz Mária-templomához. Az utolsó fények. Busszal vissza a városba, hogy odaérjek a Magdalen College evensongjára, sőt még előtte, ráhangolódásul, a coventry-i katedrális orgonása, Alistair Reid félórás koncertjére. (Buxtehude g-moll prelúdiuma után Bach Hat Schübler-korálja a kétmanuálos orgonán, jó színvonalon.)

Miért is a Magdalen? Másfél évtizede rendszeresen figyelhetem Oxford vallási-zenei életét, s nem tudom megkerülni az összehasonlítgatást. A New College kórusa a legmegbízhatóbb, övé a legkifinomultabb a hangzás, különösen a kisfiúké, ha kissé egykedvű is a karnagy, Edward Higginbottom vezénylési stílusa. És a repertoárban sem teng túl a stílus nélküli „kortárs” zene. (A XIX. századi angolok unalmát néha még szeretem is.) Az állandóság része a hórihorgas, csokornyakkendő „templomszolga” is, aki kijelöli az ember ülőhelyét, de a gyakori vendégnek már csak jóváhagyólag biccent, (napközben a Bodleyan olvasótermeiben szoktunk találkozni), de gyakran cserélődnek a lelkesek, s egyre inkább nők. Most csak az énekhangok nem illeszkedésére gondolok. A Magdalen a legliturgikusabb hely, Piret atya a legszívélyesebb pap, a hatalmas park igen alkalmas az istentisztelet utáni meditációra. Ám a fiúkar Bill Yves alatt kritikus korszakokat is átélt, és a kórusvezető zeneszerzői ambíciói mély nyomokat hagytak a repertoáron: néha heteken át alig lehetett kimazsolázni valami rendes régizenét. Ezzel együtt 2009-ben én is megindultan figyeltem, karnyújtásnyira, a kórust utoljára vezénylő hajdani King’s Singers-énekes hiteles megindultságát, tapsoltam magas egyházi kitüntetésének s vettem részt az ünneplő tömeg lelkesedésében és a koccintásban. Kíváncsi voltam tehát, hogy a kicsi embert fölvaltató szögletes, igen magas kóruskarnagy (jó

organista) egy év után mire jutott, mit változtatott a kapott anyagon. A kórus-hangzás, bizony, nem rosszabb, sőt talán a kisleányok jobbak (jó a periódus is), de a kapott repertoár nem igen látszik elmozdulni Daniel Hyde alatt. (Szombaton Philip Radcliffe XX. századi rezponzumai után legalább jó posztromantikus anglikán szerző, Sir Charles Villiers Stanford service-e és anthemje szólt.) Kedvelem a Christ Church éneklését is: a nagy tér másfajta akusztikát biztosít, több az érdeklődő hívő, a kórus pedig, ha a három közül a harmadik is a színvonalban, fesztelenebb, mégis vasárnapra is a Magdalent terveztem. Egy ideig haboztam, hogy a 10-es matins-t a katedrálisban hallgatom meg (azért is, mert a szónok a jordán koronaherceg, Hassan bin Talal, az ELTE díszdoktora leánya, Badiya bint El Hassan hercegnő —volt oxfordi diák, bár nyilván muszlim— volt!), de hogy érek át 11-re a Magdalenba?

Vasárnap reggel 8-kor a katolikus kötelesség: mondott (sóba-vízbe) mise a domonkosoknál (előtte az oxfordi és környéki régi rítusú miséket becsületesen összegző plakátot is lehet böngészni); a hívek nélküli szolozsmát elhagyva reggeli után még visszanezdek: a családi misére át van rendezve a templom, hangolják a gitárt, kiskölkök szánkáznak a székek között.

Az anglikán misén most elég kevesen hallgatjuk H. N. Howells és P. W. Whitlock feledhető műveit; megtévesztők: a Magdalenban még ezek is jól szólnak. A reveláció Piret atya igehirdetése (a 85–87. oldalon). Aztán a szolid agapé a kóristákkal. Fél hattól a Christ Churchben adventi carol-éneklés. Kórusvonulásokkal, hangulatvilágítással, többezres, lelkesen éneklő tömeggel. Óriási élmény. Éjszaka 10-kor még vissza a Magdalenba, kompletórium és „Benediction”, azaz szentségimádás. Anglo-katolikus templomban vagyunk!

Hétfőn a New College-ban 6.15-kor bensőséges, szinte hívő nélküli evensong, gregorián zsoltározás, W. Byrd (Fauxbourdon Service), J. Taverner anthemje. Szeretem a kiváltságos hétfőt: csak a férfikar énekel, nyenceknek.

Kedden este Szent András-nap: a Magdalenban énekes mise. Stanford anthemje a kisleányokkal igen jól hangzik. Szerda reggel ugyanott Piret atya és két-három egyetemista lány, meg én: az oltár előtt körben a földön ülve igeolvasás és szabad imádságok. Éneklés nélkül. Este a Merton College Chapelben nem épp jó választás a latin vesperás egy félamatőr együttessel. Előtte még besegítek a lubavicsiaknak a chanukai első esti éneklésbe. Este 9-kor a legultrább anglo-katolikusokhoz kéredzkedek be: a Pusey Chapel hibátlanul távolságtartó kompletóriumára és soktömjénű szentségimádására. Hajnalban fagyban-hóban át a városon gyalog a Magdalenba. Egyedül vagyok a hajóban, de Piret atya már korábban meggyújtotta a gyertyákat. Ketten kezdjük a Morning Prayer-t, majd egy katolikus egyetemista csatlakozik. Este a New College-ban énekes mise: Lassus, Missa Tous les regretz. Pénteken reggel valamivel többen vagyunk a Magdalenban. S a búcsú, stílus-szemponthú választással: a Christ Church hat órai evensongja: Rose rezponzóriumai nagyon oxfordiak, de aztán: Byrd Short Service-e és Purcelltól a szépséges Hear my prayer.

Oxfordban sosem csalódnunk.